

RAPPORT 73

Prospectie met ingreep in de bodem aan de Dieterenbank te Veldwezelt.

Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
cvba Maaslands Huis.

K. Senica en M. De Puydt
Oktober 2009

ARON-RAPPORT 73

PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN DE DIETERENBANK TE VELDWEZELT

ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN
CVBA MAASLANDS HUIS

Senica K. en M. De Puydt

Sint-Truiden
2009

Colofon

ARON rapport 73 - Prospectie met ingreep in de bodem aan de Dieterenbank te Veldwezelt. Onderzoek uitgevoerd in opdracht van cvba Maaslands Huis.

Opdrachtgever: cvba Maaslands Huis
Projectleiding: Elke Wesemael
Uitvoering veldwerk: Karolien Senica en Joris Steegmans
Auteurs: Karolien Senica en Marjolijn De Puydt
Foto's en tekeningen: ARON bvba (tenzij anders vermeld)

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Diesterstraat 44, bus 201
3800 Sint-Truiden
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel/fax: 011/72.37.95

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2009

Inhoudstafel

Inleiding	1
1. Het onderzoeksgebied	1
1.1 Algemene situering	1
1.2 Historische achtergrond	2
1.3 Vroeger archeologisch onderzoek	4
2. Het archeologisch onderzoek	5
2.1 Doelstelling	5
2.2 Verloop	5
2.3 Methodiek	5
3. Onderzoeksresultaten	7
3.1 Bodemopbouw	7
3.2 Gaafheid van het terrein	7
3.3 De archeologische sporen	8
3.4 De vondsten	8
3.5 Conclusie	8
Aanbevelingen	9
 Bijlagen	
Bijlage 1: Administratieve gegevens	
Bijlage 2: Lijst met afkortingen	
Bijlage 3: Vondstenlijst	
Bijlage 4: Fotolijst	

Inleiding

Naar aanleiding van de geplande ontwikkeling van zes sociale woningen aan de Dieterenbank te Veldwezelt werd in opdracht van cvba Maaslands Huis op 14 oktober 2009 door Archeologisch Projectbureau ARON bvba een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Dit verkennend onderzoek werd door ZOLAD opgelegd, omdat het - onder andere door de gekende aanwezigheid van skeletresten in de nabijheid - om een gebied ging waar mogelijk archeologische sporen bewaard konden zijn.

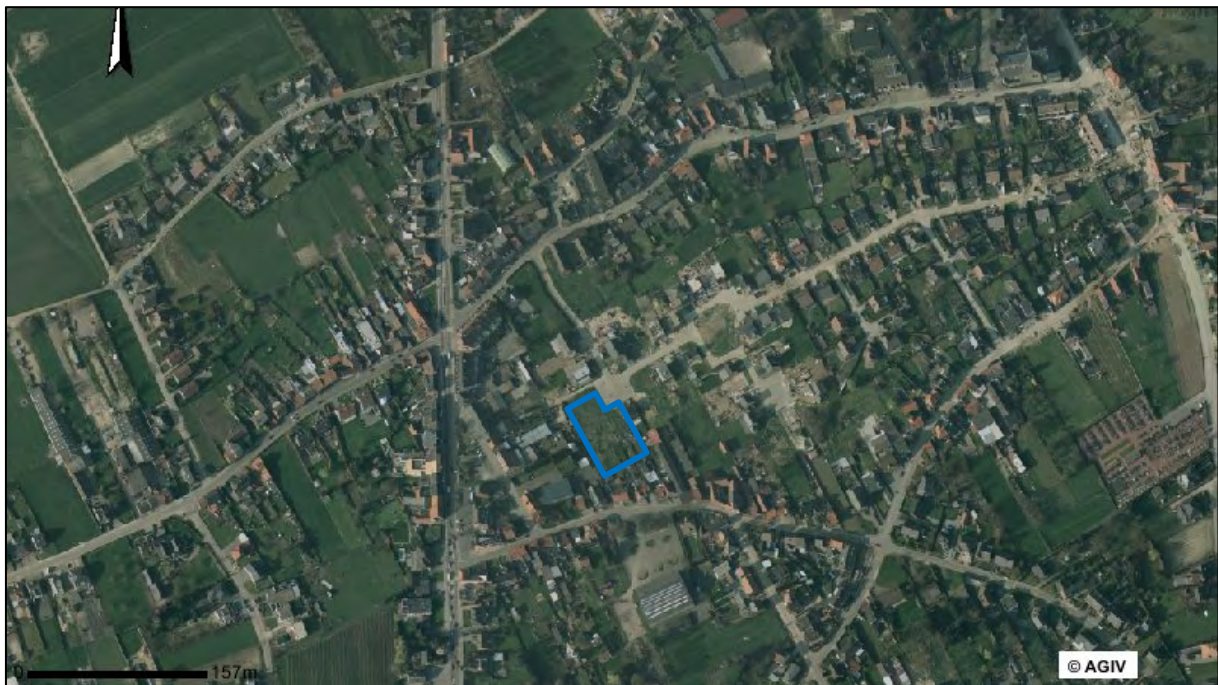

Afb. 1 Kaart van België met de globale situering van het onderzoeksgebied. © NGI 2001

1. Het onderzoeksgebied

1.1 Algemene situering

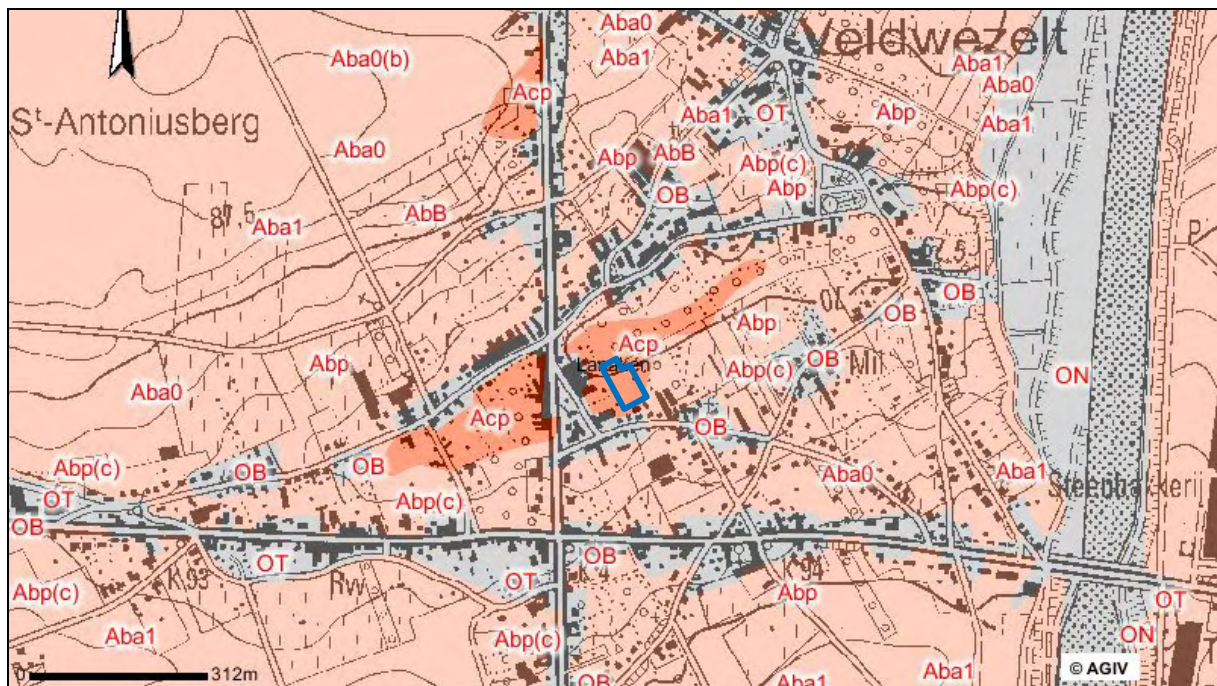
Het te onderzoeken gebied bevindt zich in de huidige dorpskern van Veldwezelt, een deelgemeente van Lanaken. Het terrein ligt aan de Dieterenbank en wordt in het westen begrenst door de achtertuinen van de huizen aan de Kleine Omstraat, in het zuiden door de achtertuinen van de huizen aan de Omstraat en in het noorden en het oosten door huizen die zich ook aan de Dieterenbank bevinden. Net ten noorden van het projectgebied is er een kleine waterloop, de Zouw (ook Lossing genaamd), die zo'n 800 meter verder naar het oosten uitmondt in een Maaskanaal. Het projectgebied omvat het perceel met het nummer 660e (Kadaster Riemst, 5de afdeling, sectie A).

Afb. 2: Kleurenorthofoto met aanduiding van het projectgebied (blauw). Schaal 1: 5000 (bron: AGIV)

De projectzone ligt op een hoogte van circa 70 meter TAW. Het terrein was tot voor kort in gebruik als akkerland.

Het noordelijke deel van het te prospecteren gebied wordt bodemkundig gekenmerkt door een matig droge leembodem zonder profiel (Acp), in de zuidoostelijke hoek hebben we te maken met een droge leembodem zonder profiel (Abp).

Afb. 3: Topografische bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (blauw). Schaal 1: 10.000 (bron: AGIV)

1.2 Historische achtergrond

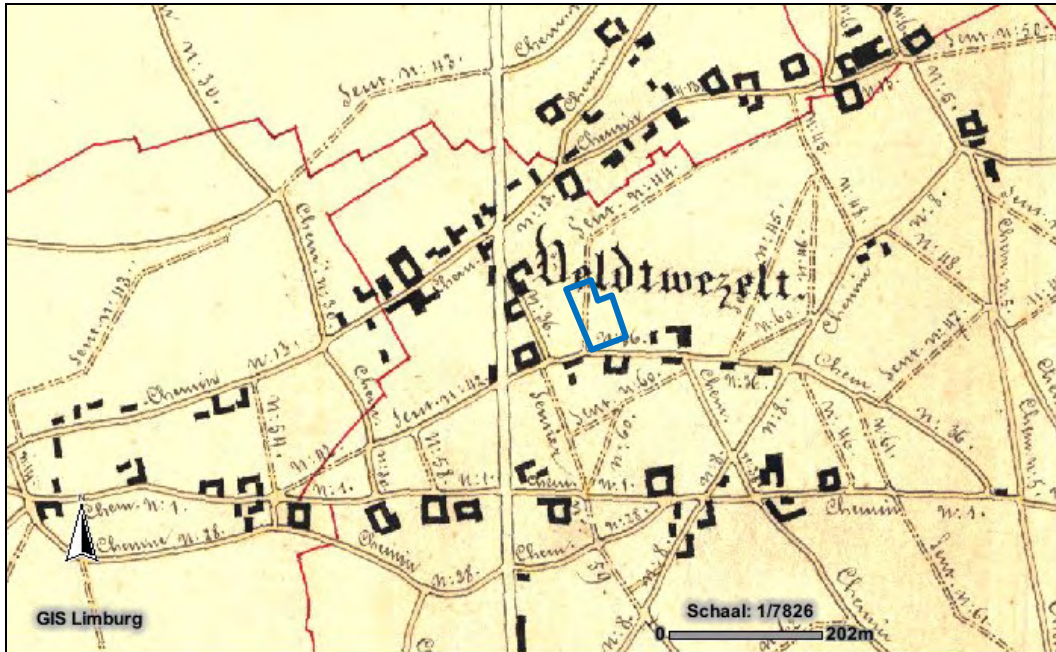
De kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, genomen op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778) is niet erg gedetailleerd, waarschijnlijk was het onderzoeksgebied in gebruik als landbouwgrond. De Lindelaan, Berenhofstraat en de Holtstraat zijn huidige wegen die vandaag nog aanwezig zijn.

Afb. 4: Detail uit de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (bron: Koninklijke Bibliotheek van België)

De Atlas van de Buurtwegen plaatst het projectgebied dan wel binnen de bebouwde kom van Veldwezelt maar het projectgebied zelf is niet bebouwd, wel loopt er een veldweg door.

Het nabijgelegen Maastricht is doorheen de geschiedenis verscheidene keren belegerd geweest en deze militaire geschiedenis is vandaag de dag nog zichtbaar in de straatnamen van Veldwezelt. Zo is er de Tweede Carabinierstraat die Veldwezelt met Maastricht verbindt en de 18de Linie-weg die naast de Maas loopt.

Afb. 5: Detail uit de Atlas van de Buurtwegen van Veldwezelt met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: GIS Provincie Limburg)

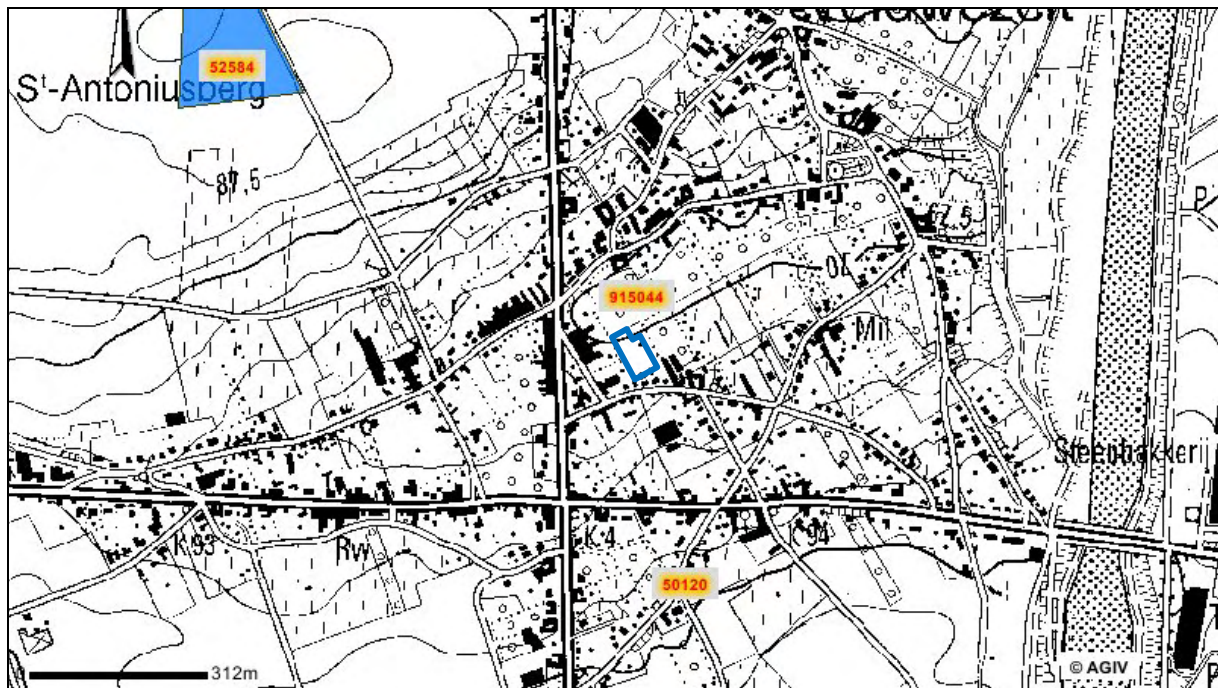
Op latere kaarten is te zien dat een gedeelte van het projectgebied werd gebruikt als boomgaard. Het andere deel was vermoedelijk landbouwgrond.

1.3 Vroeger archeologisch onderzoek

Op het onderzoeksterrein zelf zijn geen archeologische vondsten aangetroffen. Wel zijn er vlakbij eveneens aan de Dieterenbank tijdens de aanleg van een bouwput skeletten aangetroffen (CAI 915044). Het betreft hier een grafkuil uitgegraven in een verlande beek of poel. In grafkuil bevonden zich vier menselijke skeletten. De Zuid-Oost-Limburgse Archeologische Dienst kwam ter plaatse en stelde vast dat het om historische skeletten ging. Mogelijk waren ze afkomstig van een lazaret of veldhospitaal dat werd ingericht naar aanleiding van de Slag van Lafelt en het beleg van Maastricht in 1748-1750.

In het zuiden van het dorp zijn er Op Den Meulen Weg bij verbouwingswerken eveneens skeletresten teruggevonden, deze keer uit de Midden-Romeinse tijd (CAI 50120).

Tijdens veldprospecties, uitgevoerd door amateurarcheologen, op de Antoniusberg ten noordoosten van de dorpskern van Veldwezelt kwamen er verscheidene objecten uit de Steentijd en de Romeinse tijd aan het licht (CAI 50120).

Afb. 5: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het projectgebied en de omliggende vindplaatsen. Schaal 1:10.000 (bron: AGIV)

2. Het archeologisch onderzoek

2.1 Doelstelling

De opdracht bestond uit het uitvoeren van een archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Het doel van dergelijk onderzoek is het opstellen van een rapport dat een ruimtelijke en inhoudelijke analyse maakt van mogelijk aanwezige archeologische resten op het onderzoeksterrein. Op basis van dit eindrapport en in combinatie met de door de bouwheer opgemaakte bouwplannen, kan het terrein al dan niet archeologie-vrij worden verklaard, de inrichting van het terrein eventueel worden bijgestuurd, of kan een onderbouwde selectie van de bedreigde en te onderzoeken zones worden opgemaakt.

Conform de bijzondere voorwaarden aan de vergunning opgelegd door ZOLAD bestond het veldwerk uit het graven van één proefsleuf ter hoogte van de toekomstige huizen. In een eventuele tweede fase worden, na selectie, de zones aangeduid ten behoeve van een definitieve archeologische opgraving. Deze selectie gebeurt met het oog op het begrijpen van het groter geheel, niet met het oog op het begrijpen van geïsoleerde archeologische sporen en fenomenen.

2.2 Verloop

Voorafgaandelijk aan het onderzoek werd door ARON bvba een vergunning voor een prospectie met ingreep in de bodem aangevraagd bij het Agentschap R-O Vlaanderen – Onroerend Erfgoed. Deze vergunning werd toegekend (dossiernummer 2009/272/09-17746) op naam van Karolien Senica op 28/09/2009. Daarnaast werd er tevens een vergunning voor het uitvoeren van een archeologische controle met een metaaldetector toegekend (dossiernummer 2009/272(2)/09-17746).

Het onderzoek, in opdracht van cvba Maaslands Huis, vond plaats van woensdag 14/10/2009 en stond onder de leiding van projectverantwoordelijke Elke Wesemael. Het veldwerk werd uitgevoerd door terreinverantwoordelijke Karolien Senica en Joris Steegmans. De graafwerken werden uitgevoerd door de firma Gaens bvba.

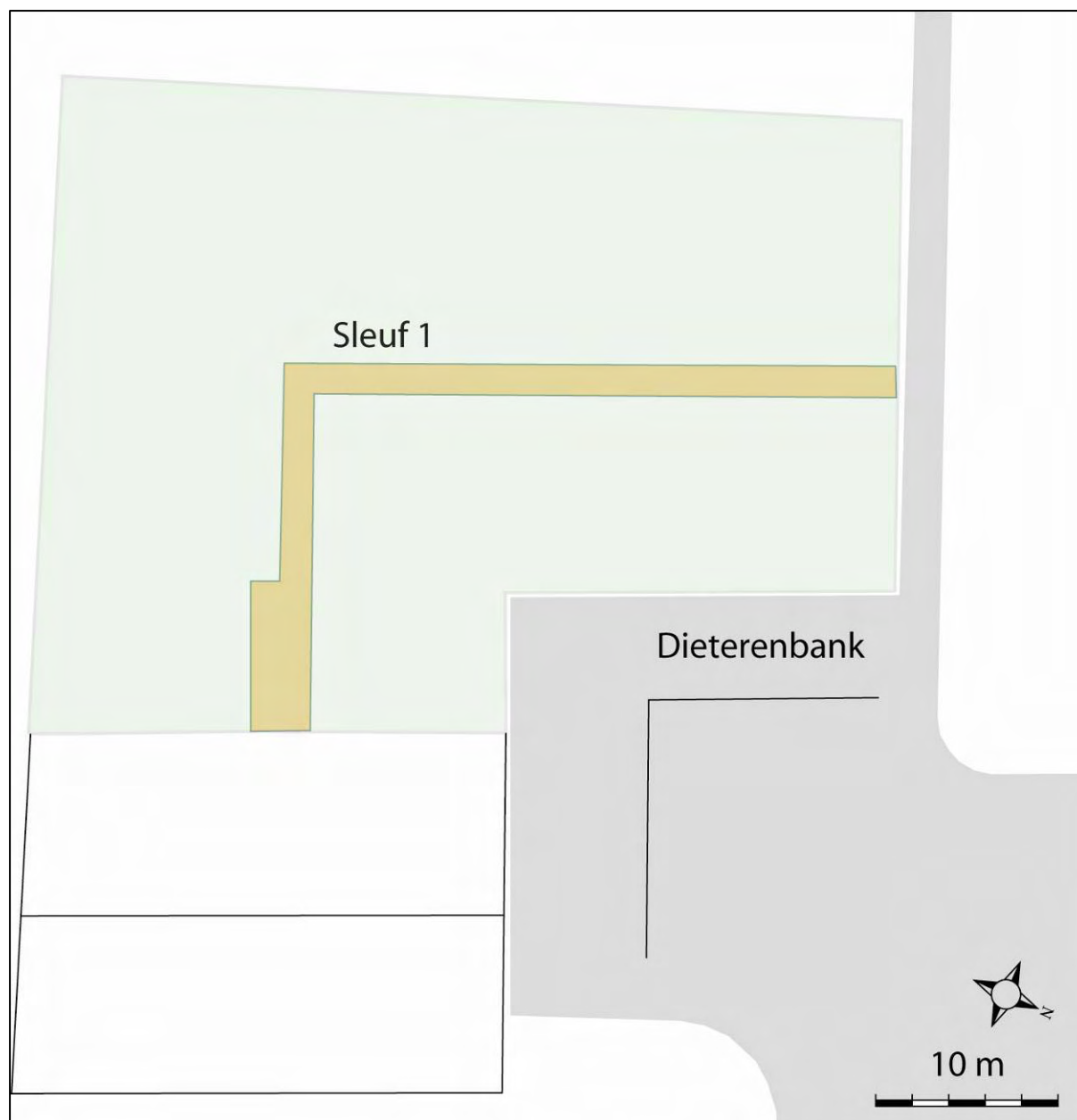
2.3 Methodiek

Het prospectiegebied werd op de aanwezigheid van archeologische sporen onderzocht door middel van één sleuf die in en rechte hoek het terrein doorsneed. Het noordwest-zuidoost georiënteerde deel van de sleuf (deel A) was ongeveer 40 meter lang, het noordoost-zuidwest georiënteerde deel (deel B) ongeveer 24 meter. De breedte van de sleuf bedroeg ongeveer 1,80 meter. (Afb. 6)

De aanwezige sporen werden, na opschaven, genummerd en conform de bijzondere voorschriften beschreven en gefotografeerd. De archeologische vondsten werden per spoor ingezameld en geregistreerd. Daarnaast werd het terrein op metalen vondsten gescreend door middel van een metaaldetector.

Om een beeld te krijgen van de bodemopbouw van het terrein, werd er in het noordwestelijke uiteinde van de sleuf een kleine proefput aangelegd. Dit profiel werd opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven.

Bij de uitwerking van het proefsleuvenonderzoek werd een databank opgesteld met een fotolijst en vondstenlijst. Het dagrapport werden gedigitaliseerd.

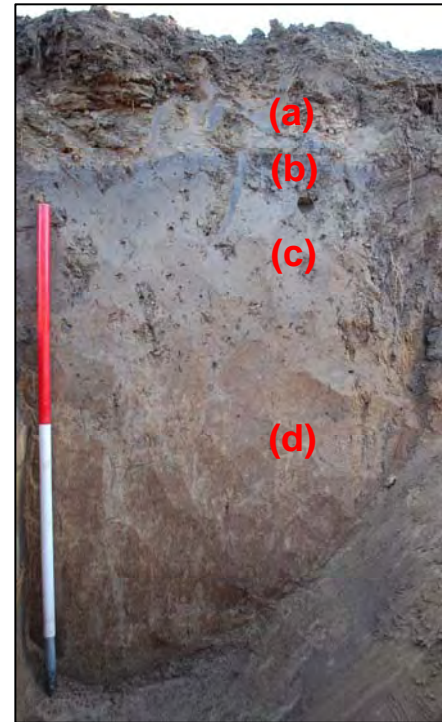

Afb. 6: Implantingsplan.

3. Onderzoekresultaten

3.1 Bodemopbouw

Zoals hierboven reeds vermeld, bestond de bodem uit een matig droge tot droge leembodem zonder profielontwikkeling (Acp en Abp bodemserie). In het noordwestelijk gedeelte van het terrein was de oorspronkelijke grijs tot donkergrijze bouwvoor (b) overdekt met een geel-beige ophogingspakket (a) van ca 34 centimeter dikte. Daaronder bevond zich een grijsbruine tot donkerbeige slecht afgelijnde laag (c) die doorspekt was met spikkels en fragmenten steenkool, houtskool en baksteen. Waarschijnlijk gaat het hier om een alluviaal pakket afkomstig van de Zouw. De onder deze aangespoelde laag is er verder geen profielontwikkeling te herkenbaar. De moederbodem (d) heeft een bruinbeige kleur met witte vlekken.

Afb. 7: Representatief bodemprofiel met aanduiding van de gelaagdheid.

3.2 Gaafheid van het terrein

Bij de aanvang van het onderzoek was het terrein begroeid met gras en enkele jonge boompjes. Over de lengte van het perceel stond nog een stuk omheiningsdraad, waarschijnlijk een restant van de voormalige perceelsindelingen. In het vlak van de sleuf troffen we enkele recente paalsporen aan. Deze sporen lagen in één lijn met de omheining van de achterliggende huizen en hebben dus hoogstwaarschijnlijk tot dezelfde constructie behoord.

Afb. 8: Recente paalsporen, hoogstwaarschijnlijk een restant van de voormalige perceelsgrens.

Afb. 9: Het onderzoeksterrein bij de aanvang van het onderzoek.

3.3 De archeologische sporen

Er werden op het terrein geen archeologische sporen aangetroffen.

3.4 De archeologische vondsten

Er werd in de noordoosthoek van het terrein uit de alluviale laag één scherp handgevormdaardewerk gerecupereerd, waarschijnlijk daterend uit de IJzertijd. Aangezien ze niet in haar oorspronkelijke context werd aangetroffen, heeft ze archeologisch slechts weinig waarde.

3.5 Conclusie

Op woensdag 14 oktober 2009 werd door ARON bvba aan Dieterenbank te Veldwezelt in opdracht van cvba Maaslands Huis een prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd. In het kader van dit onderzoek werd op het onderzoeksterrein met een grootte van circa 2150 m², een totale oppervlakte van ca 128 m² door middel van één proefsleuf onderzocht.

Het onderzoeksgebied was tot kort voor het onderzoek in gebruik als akkerland. De bodemopbouw van het gebied werd conform de bodemkaart gekenmerkt door een matig droge tot droge leembodem zonder profielontwikkeling (Acp en Abp).

Het onderzoek leverde geen sporen, en slechts één vondst zonder enige archeologische waarde op.

Aanbevelingen

Gezien het onderzoek aan de Industrieweg te Beringen geen archeologische sporen heeft opgeleverd, wordt er voor het onderzoeksgebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Bovenstaande aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegd gezag zijnde de afdeling Onroerend Erfgoed Vlaanderen van het Agentschap Ruimtelijke Ordening. Een definitieve beslissing tot het al of niet uitvoeren van een vervolgonderzoek ligt dan ook bij dit bevoegd gezag.

Indien U nog vragen heeft, kan u steeds contact opnemen met de bevoegde erfgoedconsulente van het Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg, Ingrid Vanderhoydock.

Agentschap R-O Vlaanderen, Onroerend Erfgoed Limburg
Vlaams Administratief Centrum
tav Ingrid Vanderhoydonck
Koningin Astridlaan 50 bus 1
3500 Hasselt
tel. 011/74.21.18
gsm 0473/943.928
Ingrid.vanderhoydonck@rwo.vlaanderen.be

Bijlage 1:

Administratieve gegevens

Projectcode: VE-09-DIE

Opdrachtgever: cvba Maaslands Huis
Europaplein40
3630 Maasmechelen

Opdrachtgevende overheid: ZOLAD en RO Vlaanderen, Entiteit Onroerend Erfgoed

Dossiernummer vergunning: 2009/272/09-17746

Vergunninghouder: Karolien Senica

Aard van het onderzoek: Prospectie met ingreep in de bodem

Begin vergunning: 3 oktober 2009

Einde vergunning: einde der werken

Provincie: Limburg

Gemeente: Lanaken

Deelgemeente: Veldwezelt

Adres: Dieterenbank

Kadastrale gegevens: 5de afdeling Sectie A Perceel 660e

Coördinaten: X: 238602.18 Y: 173298.34

Totale oppervlakte: ca. 2150 m²

Te onderzoeken: ca. 128 m²

Bodem: Acp, Abp

Archeologisch depot: ZOLAD
Maastrichtersteenweg 2b
3770 Riemst

Bijlage 2:

Lijst met afkortingen

Kleur

Blauw	BL
Bruin	BR
Donker (kleur)	DO
Geel	GE
Gevlekt	VL
Grijs	GR
Groen	GRO
Leemkleurig	LE
Licht (kleur)	LI
Mergelkleur	ME
Oranje	OR
Paars	PA
Roest(kleurig)	ROE
Rood	RO
Wit	WI
Zwart	ZW

Samenstelling

Baksteen	Ba
Breuksteen	Bs
Grind	Gr
Hout	Ho
Houtskool	Hk
Kalk	Ka
Kalksteen	Ks
Kei	Kei
Kiezel	Kz
Klei	Kl
Leem	Le
Leisteen	Lei
Mergel	Me
Moederbodem	Moe
Mortel	Mo
Natuursteen	Ns
Dakpan	Dp
Silex	Si
Slak	Sl
Steenkool	Sk
Verbrand	Vb
Zand	Za
Zandsteen	Zs
Zavel	Zv
IJzeroxide	Fe
Fosfaat (groene band)	Ff
Mangaan	Mn

Hoeveelheid

Zeer weinig	zw
Weinig	w
Matig	m
Veel	v
Zeer veel	zv

Periodes

Bronstijd	BRONS
- Vroege Bronstijd	BRONSV
- Midden Bronstijd	BRONSM
- Late Bronstijd	BRONSL
IJzertijd	IJZ
- Vroege IJzertijd	IJZV
- Midden IJzertijd	IJZM
- Late IJzertijd	IJZL
Romeins	ROM
- Vroeg Romeins	ROMV
- Midden Romeins	ROMM
- Laat Romeins	ROML
Middeleeuwen	MID
- Vroege Middeleeuwen	MIDV
- Volle Middeleeuwen	MIDH
- Late Middeleeuwen	MIDL
- Post Middeleeuwen	MIDP

Materiaalcategorie

Glas	GL
Keramik	AW
Metaal	MET
Mortel	MOR
Organisch	ORG
Pleisterwerk	PLW
Terracotta	TC
Steen	ST

Aardewerk

Dikwandig (ROM)	DIKW
Dikwandig amfoor (ROM)	DIKW-A
Dikwandig dolium (ROM)	DIKW-D
Dikwandig wrijfschaal (ROM)	DIKW-W
Gebronsd (ROM)	GEB
Geglazuurd (MID)	+ GL
Geverfd (ROM)	VERF
Gladwandig (ROM)	GLAD
Grijsbakkend (MID)	GRIJS
Handgevormd	HGV
Kurkwaar	KU
Roodbakkend (MID)	ROOD
Ruwwandig (ROM)	RUW
Steengoed (MID)	STG
Terra nigra (ROM)	TN
Terra rubra (ROM)	TR
Terra sigillata (ROM)	TS
Waaslands (ROM)	WGR
Waaslands rood (ROM)	WRD
Witbakkend (MID)	WIT

Bijlage 3:

Vondstenlijst

DSC-nummer	Soort opname	Spoornummer	Beschrijving	Genomen uit
463	Overzicht	/	Terrein vóór de start van de opgraving	N
464	Overzicht	/	Terrein vóór de start van de opgraving	ZO
465	Detail	/	N-profiel Sleuf 1	ZW
466	Detail	/	N-profiel Sleuf 1	ZW
467	Detail	1	/	NO
468	Detail	1	/	NO
469	Detail	2	/	NW
470	Detail	2	/	NW
471	Detail	3	/	NW
472	Detail	3	/	NW
473	Detail	4	/	NW
474	Detail	4	/	NW
475	Detail	5	/	NW
476	Detail	5	/	NW
477	Detail	6	/	NW
478	Detail	6	/	NW
479	Detail	7	/	NW
480	Detail	7	/	NW
481	Overzicht	/	Sleuf 1 deel A	NW
482	Overzicht	/	Sleuf 1 deel A	NW
483	Overzicht	/	Palenrij	ZO
484	Overzicht	/	Palenrij	ZO
485	Overzicht	/	Sleuf 1 deel A	ZO
486	Overzicht	/	Sleuf 1 deel A	ZO
487	Overzicht	/	Sleuf 1 deel B	ZW
488	Overzicht	/	Sleuf 1 deel B	ZW
489	Overzicht	/	Sleuf 1 deel B	NO
490	Overzicht	/	Sleuf 1 deel B	NO
491	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
492	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
493	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
494	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
495	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
496	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
497	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/
498	Overzicht	/	Terrein na aanleg sleuf	/

Bijlage 4:

Fotolijst

Vondstnr	Sleuf	Spoor	Mat	Soort	Aantal	Fragm	Beschrijving	Begin	Einde	Opmerkingen
1	1	/	AW	HGV	1	Wandfragment	Binnenzijde: DOGR tot ZW; Buitenzijde: ROOR;	BRONS	IJZ	Bijmenging met kwartspartikels, scherp aangetroffen in alluviale laag

